

طاشيناب
امنيج يوتي غزته
صاحب سيار: هرايد مامورايان: ازماير

"TACHINK,"
JOURNAL ARMÉNIEN
QUOTIDIEN POLITIQUE & LITTÉRAIRE
Imprimerie Mamourian
SMYRNE

10 ՓԱՐԱ

ԴԱՇԻՆԱՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԲԱՍՄԱԿԱՐԳԱԳՈՒԹԻՒՆ

	ՏԲԳ.	ՎԵՑ.	ԵՌ.
ԻԶՄԻՐ	80	40	20 ԴՐ.
ՊՈԼԻՍ ԵՒ ԳՈՒԴԱՐ	108	54	ԴՐ.
ԱՐՏԱՆ ԱԶԻՄԱՆ	25	13	ԹՐ.

Տպագրարանը գտնվում է Սմյռնի Գաղաթիվի
Թաղամասում
Rédaction du journal Arménien
"TACHINK" - Smyrne

21 հրատարակված ձեռագիրները չեն վերադարձվում

10 ՓԱՐԱ

1909 - 1910

ԱԶԳԱՅԻՆ ՃԻԳԸ

Մեր քաղաքական կուսակցությունները պետք է հրամարին, կրակի երկն, իրենց նախկին շեղարկումների գործերը, դադարի ու դադարական ընկերությունների յատուկ իրենց կազմակերպության ձևերին ու մեթոդներին:

Անտիպ պետք է զգուշ նաև ամբողջ անարժանապատվությունը որ կայ իրենց համար՝ ժողովուրդին հաշտեցնող գործերում, վերականգնողական, կազմակերպչական, խմբագրական, ամենակրթական ամբողջ բանակ մը, տեսակ մը կենդանության և կեն սխիզմ պիտի արձակի պահանջները:

Առհաս է որ ամեն մարդ իր բանին գործին պարտավոր, իր ճակատին քրտնաբերվել պիտի:

Ժողովուրդին խղճմանը չի կրնար ներքի հանրային մակարդակները, ինչ պիտի կամ պատրուակի տակ ալ ըլլայ ան:

Առհաս է, նոյնպէս, որ մեր պատուական ազգին քիչ զիտակից ու շատ աղքատ ու անձնուէր տարրերն ալ բուժուին սա յեղարկումով: Դարձեա տեսակ մը անհրաժեշտութիւն գարձած է մեր նախկին յեղարկումական կուսակցությունները շարքերուն համար խօսքի ու ժողովի ամենակները, որ մեր յեղարկումականութիւնը կը բնորոշէ: Հոգ չէ՛ թէ իրենք գրեցին յեղարկումական դաւանող վարչությունները, քովիցները ամենեւնի անտաքուն ու սրահարմարական դիմումներուն մէջ ուղեւոր ծնեն, կը բռնէ որ անոնք կ'ազդակող բարբառին, զորակցին բանաձևեր հարկին, դաժան ու սղարման կան շարժաձևեր ուրուագծեն, մեր բարի տղաքը գոհ կ'ըլլան ու հնարումն ու ըզմայանքն մէջ կը խանդավառուին:

Իմաստութիւնը չի խօսիր անոնց ջիւղերուն, ուստի «Նախապաշտական» կը զանեն ամեն ինքնազանք ու դաւանանք, որ բանականութեան կոչ կ'ընէ և ոչ զգացումներու:

Առ մեր յեղարկումական շրջանէն մնացած տակաւին կարող մը ինքիւններ կան որ մեծ յուզում ու խռովք յառաջ կը բերեն կուսակցական շարքերուն մէջ, ինչպիսին է մասնաւոր միաբան և ևս ևս ևս ռաշխաթեան խնդիրը:

Առ մնացած քաղաքներ և գաղաթիւներ են ատոնք, սիրելի՛ տղաքս, հաւանքէ՛ք ինձի: Ինչ է զոր չիտի կամ քակի կ'ուզէք հիմա... Այդ բաները ժամանակին ըլլալու էին կամ ըլլալու չէին, երբ դեռ հարաւորութիւնը կար մեղի համար սիրաբար մեր ազգային ճակատագիրը դարձնելու...

Հիմա մեր բազմը ուրիշ անիւն մը կապուած է և մեզի կը մնայ ճակատագրին հետեւիլ, կարելի եղածին չափ մենք զմեզ սրահարմարում անոր մեր առջեւ բացած ճամբուն մէջ:

Այլ ազգը չենք կրնար «վերել» միջակուսակցական գաղափար միութիւններ, համերաշխութիւններ, համաձայնութիւններ կապելով, որոնք կարծես մեղակցութիւններու կերպարանքը կ'առնեն կոր կուսակցական փառանքներու գոյութիւնը պահպանելու համար կայացած...

Բոկ չեմ ուզեր թէ միտքեան, աւելի ճիշդ բառով՝ միտքանքեան պետք չունինք: Բայց այդ միտքանքութիւնը ազգա-

յին լայն դեմքի մը վրայ պետք է իրա կանխադէմ ժամանակաշարժար դադարներու և ներդաշնակ ձգտումներու շուրջ:

Միւսը, ա՛յն, որուն նմոյշը տուին վերջերս Պոլսոյ մէջ մեր կուսակցութիւնները, և որուն մարմանէն լրկին բռնուած կը թուին մեր Ամերիկայի ընկերները, պարզապէս ինքնախորհելութիւն է և իրականութիւն:

Եթէ կայ այսօր հաւաքական մարմին մը, որ 1909ի մեր ազգային կեանքին առնչեալ նշանաւոր, յուսալից ու սրտապլուն զոյգ երեւոյթը հանդիսացաւ՝ ան ալ Հ. Բ. Բ. Միութիւնն է, որ իր կատարած սքանչելի գործով ու իր գտած ընդարձակ ծաւալումով կը խոստանայ յառաջիկային ա՛յլ աւելի հոյակապ արդիւնքներու առջև դնել մեզ:

Հայկական Միութիւնը կուսակցութիւն մը չէ և պիտի չլլայ երբէք: Անիկա ո՛ր է է քաղաքական դեր չունի կուսարեկիք: Անոր ամբողջ գործը ազգային վերաշինութեան, մտաւոր ու տնտեսական բարեկաման ճիղին ստատիկուն մէջ կը կայանայ: Եւ իր այդ հանգամանքովն իսկ՝ այդ մարմինը ամենեւնի նպատակաշարժար հաստատութիւնն է որով Հայութիւնը կրնայ միակնաբար այս պահանջ:

Մենք հոս, Իզմիրի, մէջ խի, անոր ստեղծած խանդավառութեան ու արդաւանդ հաւատքին ականատես ըլլալով, անհունորէն սիրովուած չլը զգանք զմեզ՝ եթէ զոյգն չափով մը աջակցած եղանք անոր ընդհանրացումին:

Մինչև հիմա Իզմիրցին 400 ոսկի զըրաւ Միութեան անտուկին մէջ: Այս գումարը անպիտան չէ, բայց սիրաշօթար ու ինքնամատուց կառավարութիւնն ու վրատահութիւնը, որով ան զոյգաւա՛ շատ աւելին կը խոստանայ մեզի ապագային համար:

1909 - 1910ի առթիւ այս տարեկան տեսութիւնները վերջացնելով՝ ես պիտի մաղթէի որ Հայկական Միութիւնը սխող տարեւոյն ընթացքին աւելի խոր ու ծաւալուն արժանանք ձգէր թրքահայ իրականութեան մէջ, որ անկա հօր կեդրոնացումն իրականացնէր, մեր բարեկապական տարրերն ու անկապակից ջանքերուն, և հետզհետէ աւելի չքիւր բերեկացումն ու խոստացումն ըլլար ազգային վերականգնումի մեր հաւաքական ճիւղին:

ՍՈՒՐԻՆ ՊԱՐԹԵՐԹԱՆ

ՄԱՀԱԾՆՈՒՆԻ

ՍՈՒՐԻՆ ՊԱՐԹԵՐԹԱՆԻՆ

ԳԱՐՄԻՐ ՎԵՐՋԱՆՅՈՒՆ

Ան սա պահուն Սեւ Տարին և որ հրաշքի շիջումով,
Կը քաղուի գոգն անհունի՛ն՝ անյարարի՛ն, անյարի՛ր.
Մեռնականո՛ս դաւաճեն՝ կը պատանկեն իր կարմիր
Հոգին, հազար արիւնով՝ արցունքով ու անեծքով...

Կ'ոգնեալի հին Տարին հրդեհումով մը վայրի,
Ու արիւնով քարախում՝ զերջ Ոճրագործ մը հրաշք
Անկախալիւր և՛ մեծ և՛ փոքի զիւրի կը փառայ...
Վերջապիտի մեք բոստ՝ հին Տարին և որ կ'այրի...

Առ իրիկուն գանգալներ, մեներգումներ մեղանշշ,
Յուզարկունեւն և՛ կարծես մահապարհակ Տարին...
Կարի կարի կը շիջի վերջապիտի ալ քաղաքով:

Առ զիշերը կը յիսնայ, մըռայն առգուլ մը կ'ուրի,
Ու երկունքով մը կ'անկո՛ս կը գաշարուի ցաւալին:
Սեւ զիշերին մեք, վարդաւն անեծքի շոյք կը սաղմի...

ԱՐՇԱՆՅՈՒՆ

Արշապա մը անապիտ, ևսխաճաճ մը չքնա՛յ՝ պէ՛հ,
Որ և՛-Տարւոյ, և՛-Յայտի, և՛-Արեւոյ, և՛-Կեանքով
Պանծ, հարսի մը պէս կայս, զեւ անկրկ... զեւ անխոյ...
Մարդու ձիւնին հետ քրտնա՛յ՝ կը պարեգե օղին մեք:

Կոր-Երմիայ... Կոր-Տարին կ'ուր գիշերին արգանդին՝
Յաւերժապա՛յ յայտի մ'պէս, ևսխաճաճին հետ շոյի,
Անքանիկ հիսն կ'արձակէ՛ կեանապարհակ Չարքոնի,
Հոր զարեղները ցայգային հազար կորիկ կ'անեկն:

Առ տոնուան գանգալներ՝ անեւար հրեշտակներ,
Երկնախորհուրդ ցնծալեւմ մը կ'անկ կուսան և՛-շոյի
Որ անկասում, անեկիկ խորհուրդներով և շփուր:

Առ ամեն Սիւս, ամեն Կործ, ամեն Հոգի, ամեն զի,
Մարդանաւոր շրտնեմով մը կը քրտնայ ցնծալին:
Հեղա՛յ ցայգին հետ կ'արքնեմայ Տարի մը և՛-ապարհի...

Ս. ԻՅՆԷՃԵԱՆ

ԳԱՐԵԳԻՆ ՍՐՈՒԱՆՁՏԵԱՆՑ

(Շար. 134 ք/սէն)

Ինչ պարբերութիւններ որ այս էջերուն մէջ արտատպեցինք իրեն նմոյշներ Սրուանձտեան գրականութեան, անտառական այնքան մեղի չեն ցոյց տար գեղեցկագիտական գերագանց գրական մեծ արժանիք: Բայց գրողը ունի ընդունակ միտք մը, սակայն ոչ զարգացած. և ատոր համար իր գրականութիւնը այն հըրապոյրը ունի ինչ որ մարդագիտին ինքնաբերական ծագիկները, որոնց պարտիզպանն է՝ բնութիւնը:

Սրուանձտեանց աշխատած չէ գրական էջեր հիւսելու, նկարէն յղացումներ ունենալու, այլ զիտեր ու զիտի տուեր է Հայաստանի պատկերը ինչպէս որ է: Հայութիւնը ճանչնալու համար՝ Հայաստան կը ճամբորդէ. «Հայ կողմը Հայաստանի հոգին վրայ ինքզինքը կը ճանաչէ, ինքզինքը վե՛ն և կենդանի կը գտնէ, փորձեցէ՛ք և տեսէ՛ք: — (Հայ կ'երթամ ես: — Հրամայէ՛ք)» Շատերը գային, մտան Հայաստան, սակայն հանգամանքները սպառնացող էին. արիւնքն և կրակն անցան, հայ աւերակներու վրայ մտածելու, հիւսնալու ժամեր չունեցան. զիտներու վրայ կոծեցին և կենդանի հայութեան փրկութիւնը մտածեցին:

Իր գրչին հոգեբանութիւնը շատ պարզ է: Հայաստանի և հայուն ընդիմ և բնական թերութիւնները չի չարեր կեղծիքի սընդոյրով, աղեղութեամբ ցոյց կուտայ, վերքերը կը գնէ, բողբոլի գեղը կը քսէ: Կը սքանչանայ, երբ կը գտնէ Հայաստանի գաւաթներուն և հոգին յատուկ հիւսցումի կէտեր: Առ հասարակ փափուկ սիրտ, տաքուկ հոգի մը ցոյց կուտայ իր հայրենիքին և հայրենայիններուն. կը սիրէ, երբ տեսնէ համերաշխութիւն կրօնական անջատ հայերու միջև: Հայկական կեանքի և գրականութեան զարգացումին սաստիկ նախանշանակիր. վրէժնալիք մասնաւոր վարժարանական լուրջաւաճումին:

Նկարագրութեան այն սիրուն վիշտաբներն որ հոս հաւաքած եմ Սրուանձտեանցի երկերէն, անոնք հաւաստիք են գրչի մը որ սրտն կը բուրբ զգայմանք և հրապոյր, և ատով է որ Սրուանձտեանցի ըզուէ համակրելի է: Իր գրական արժանիքը այդ համակրելիութեան մէջն է: Եւ այդ փոքր արժանիք մը չէ, հեղինակ մը որ համակրելի ըլլալու արժանիքն ունի, իրաւամբ կը յարգեմ ինչպէս յարգած է նաև Լամարտին Քալիֆ տը Մէտրի ուղղած արձակ գրութեան մէջ իր այս ճշգրիտ խօսքերով. «Le pathétique est le sommet du génie: le didactique n'est qu'une leçon; l'épique n'est qu'un récit; la polémique n'est que du raisonnement; le lyrique n'est que l'enthousiasme; mais le pathétique, c'est le cœur»:

Առ Սրուանձտեանց, այդ համակրելի գրչը չըլլաւ իր միտքը ըզմաւորը նը, քանի որ ստիպուած էր հովուական դաւադանով իր հօտին հոգին մշակել, առաջնորդել և ցոյց տալ երկերի ճանքան, իր ամենեւնի բարձր կոչումը այդ էր. գրականութիւնը ժամանակի հաճոյք մ'էր, լաւ հաճոյք, զոր վայելած է միտքն իր երկարութեանց և խմբագրական գործունէութեան ատեն: Կան անձինք որ պարագաներու բերմամբ, գրականութեան տաճարին մեծ քրտնեղէն չեն եղած. անոնցմէ է Սրուանձտեանցը, և պատճառը

ԴԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԱՐԻՆ

1909 - 1910

Կրթական միջոցակետերու հակահար-
ուածքը՝ ներքին տնտեսական մեծ ազդե-
ցութիւն գործելու հետեւեալ պատճառներով:
Տարբերել ի վերսն կրթութեան որ վերջապէս
կրկնէ պետական միջոցակետեր: Յետեւեալներն
և եւրոպայի տնտեսական խոտուածները պետի
գործադրութիւն: Երբ տնտեսական թիւ Թուրքիա
պատերազմի մը պարտութիւնով կը ստի-
պէ զինքը հրաժարի կրթական վրայ իր ար-
նուցած ամէն յաւակնութիւններէն, հաս-
կցաւ որ իր զէմ այս տնտեսական ընթացք մը
կը բռնուէր միջոցաւ միայն համար որ
Պաշտօնակարի նման խկապէս զորաւոր լա-
նակ մը չունէր իր իրաւունքները պաշտ-
պանելու համար: և հիլլեանական ազգը իր
վարկներուն զէմ ելաւ, միջոցակետով զա-
նաւ որ չէին կրցած խրատուիլ վերջին
թուրքերէնկէն պատերազմի դատէն: Ասի
յառաջ եկաւ ներքին ծանր տագնապ մը,
և Ապրիլ ամսայն սկիզբը Թէօթօքիսի զահ-
լիճը հրաժարեցաւ անշահի և հասարակ
միջոցակետի մը հետեւեալով: Ոտուգիւ,
Թէօթօքիսի զահլիճը շատ ամիսներէ ի վեր
կործարարանի կողմէ անգործութեան մատ-
նուած էր՝ անհրաժեշտ բարենորոգումնե-
րը իրականացնելու իր գոյնի ջանքերուն
մէջ: Պ. Թէօթօքիսի յարգելի Պ. Ռայի
որուն պիտի վիճակէր ամենապարտաւոր կա-
ցութեան մը տոյնն առնելու ծանր գոր-
ծը: Արդարեւ, հազիւ թէ կրկնական մի-
ջոցակետի ստիպել Թուրքիոյ հետ կատար-
ուած բանակցութիւնները: Եւրոպական
ճնշման տակ՝ լուսաւորին զարձուածք մը
ստացած էին, երբ յանկարծ չարժան մը
ծայր տուաւ Աթինքի զինուորական չըր-
ջանակներուն մէջ: Յոյն սպաները, ներ-
շնչուելով Թուրքիոյ մէջ մակեդոնական
պարտերուն խաղաղ զերէն, սխալման ցոյ-
ցեր կազմակերպել և ուղղակի կերպով
ճնշում բանեցուցին կառավարութեան և
կործարարանի վրայ՝ զինուորական և
վարչական բարենորոգումները անմիջա-
կան կերպով իրագործելու համար: Կը
պահանջէին մանաւանդ որ զահաժտանդ
խլանին ձեռքէն առնուի վերին հրամա-
տարութիւնը և արքայական ընտանիքին
բոլոր խլանները քաջաւուն բանակին մէջ
լրեւն ունեցած պաշտօններէն:

Առջի բերան կարելի եղաւ հանդարտե-
ցնել սպաները: Եւրոպայի որովհետեւ իրենց
տրուած խոտուածները գործադրելու հա-
մար բաւական փութկոտութիւն ցոյց չէր
տրուեր, սպաները և Աթինքի պահապան
զօրաց մէկ մասը Օգոստոս 31ին մարա-
քաղաքի չըջականները քաջաւուն: Այս
չարժանը, ինչպէս կը տեսնուի, զինուոր-
ական յեղափոխութեան սպանական միջ-
էր: Պ. Ռայի մերժեց տեղի տալ այսօրի-
նակ ճնշումի մը առջեւ, և իր հրաժարա-
կանը տուաւ Թագաւորին: Թինչիկո Պ.
Մալլոմիսիական խլանութեան զուգը
կ'անցնէր՝ բանակին պահանջումներէն իւր-
ազրուած բարենորոգումներու ծրագրով
մը: Վահագնեղ սպաներու պատգամաւո-
րութիւն մը ընդունած ըլլալով՝ խանդա-
վառ ցոյցներ եղան իր մասին: Սակայն
կացութիւնը միշտ տագնապալից և չիփ
կը մնար, որովհետեւ կործարարանը այլ ևս
միայն զինուորական քովիքէն ներշնչ-
ւումներուն համաձայն և ստոր հակակը-

խառնակ: Եւրոպայի զինուորական ըրած կ'ը-
ղար, ուղղակի ներքին ներքին փոփոխել
վրայ ընդ վրայ, որպէս զի զուարճայի, և
անձանձրանայի բնակ գործը, և միանգամայն
բարձրադասուն գրեցոյց, երգելուց և բա-
նայ ծանօթ՝ գրեթէ կրթութեան: Գիտեմ թէ զա-
նազան տարածակ ու ճաշակ ունեցողներն
զանազան գաղափարներ կ'ունեն և ինչ
գործի մը: Ուստի ջանացի զէմ որ իւ-
րաքանչիւր ոք իր փոքր գոհացնելու
պատառ մը ունենի կամ սրտի մը ըմ-
պիւր կարողանայ զանկ այս լիզմերուն
մէջ »

Սրբանձառանց իր գրական գործու-
նակները շատ համապատասխան կը ներ-
կայցնէ: Մեր հատկապէս զրկները աւելի
թանկագին են մեր գրականութեան հա-
մար, և ստոր համար անոնք կը սիրուին,
անոնց լեզուներէն իրենց քննադատներու
աչքին առջեւ չեն խոչընդոտ: «Մանանայ»-
հիլլեան կը զրկ ինքն իր համար: «Ես
գրականութեան այն չինական մշակն եմ,
որ ի վայրիս և ի մայրիս կը լիարժեքի,
լինանային, գաղափարներ տուններ, ծաղիկներ
և բոյսեր կը ժողովէ, և կողովով կ'աճէ
զայն ի վաճառ ի հրապարակա քաղաքին,
յորմէ առեալ քաղաքային արուեստի կը
վերանայի զայն և կը զարմանէ ի պար-
տէզս և ի բուրաստանս աղբարանի մե-
ծատանց: Իսկապէս այս է իմ երկն,
բանասիրաց և գրասիրաց համար պատ-
շատուած նախնական նիւթ »: Գրաւոր
և քննադատ ազգայինք մեծ խանդավա-
ռութեամբ, սրտազոյ գրադարներով
մերտեր և օծեր են այն ձեռքը որ Հայաս-
տանի բուրաստանէն Հայ գրական զաչ-
տին վրայ սրակց մեր երկրի մանանան,
երկրքին համը հոտը, և ընծայեց Շուշան մը
պարկեղատեղ: Իր «Երոզներուն» հետա-
գայ տողերը, հաւատարմի են այն մեծ զը-
նահատումին զոր տաճած են իրեն գրչին
մեր բանասէրներն և հրապարակագիր-
ները: Սրբանձառանց կը զրկ: «Համարու-
եմ զայն Սանատարութիւն Տ. Ներսէս Ս.
պատրիարք հօր, որ իւր միւսնահոտ մա-
տերով հոտաւորել իմ անհոտ «Շուշան»:
Համարը Պատիւնեան Տէր Գարեթի ձե-
րունի հօր, որ իւր նարդոստմոր գրչով
իւզ անոյց և ցոյց սրակցեցոյց վայրի «Շուշա-
նիս», և գուարժանացոյց և բուրեցոյց զայն:
Համարը Հ. Պ. Ալիսանին, որ իւր հայրե-
նաշունչ չնորայ արժանի ըրած է իմ ան-
չնորս «Գրոցի ու բրոցի»:
Ողջուն Պ. Յ. Շահազարեանին, որ իւր սղեռանդ
խանդով և բարձրախիղճ մտքով ոգևորած
և թեւաւորած է նոյն «Գրոցի ու բրոցի»:
Քողիւղ և թաղիւղ իր ձեռք ու մաղձերը:
Օրհնութիւն և գոհութիւն Ազգայ Յովսէփ
Իզմիրեանին, որ ի զիր և ի դանձ հանդի-
սացաւ ինձ Մեկնան և գնահատեց իմ
գնոց անարժան «Հոցի ու Նորոցի», և
յոյս ու խրախոյս ընծանեց նոր նոր վա-
ստից, ոչ միայն ինձ, այլ և ամեն զը-
րասիրաց լինել մրցանակով »

Եւ ինչպէս արքան յարգանք, այսքան
գնահատում: Պարզ է պատճառը: Սըր-
բանձառանց առաջին անգամն էր որ Հա-
յաստանի հրապարակ ձայնը, զիզը, և բու-
րումը կը հասցնէր Հայ գրականութեան
մէջ ամենահաւատարմ օճով մը, և այդ
աշխատութիւնը, այդ ոճը սիրելի էր,
ինքը ազգագրական ուսումին մեծ հիմ-
նաքարեր կը զետեղէ:

(Շահազարեանի)

ԱՏՐՈՒՆԱԿ

Իր ոչ անապատական ըլլալն է: Գրակա-
նութիւնը իրեն շատ պիտի նպաստէր,
եթէ միմիայն անապատական կեանք մ'ու-
նենար, հետի ժողովրդական հոգածութիւն
ներէ: Այդ բաղդը ունէր Նահապետ Ալի-
շանը, և ստոր համար է որ կը տեսնենք
թերի կողմեր, երբ կը բաղդատենք
«Յուշիկները» «Թորոս Աղբար»-ի հատու-
ներուն հետ: Ալիշան զտեր է գրական
զաշտը, գտեր է զայն մշակելու ժամա-
նակ, և կրցեր է հանդիսանալ ներշուն
գրիչ, իսկ Սրբանձառանցը գրիւած է
այդ գրական բաղդէն, որով միայն կրնայ
պարծնալ իր բնատուր անոյց և զրաւիչ
լեզուով: Գրական հմտութիւնը, պատմա-
կան և հնախոսական պաշարը շատ ազ-
գաւորն է միայն:

Եւ ինչ որ ալ ըլլայ, գրագէտ կամ
գրասէր ու բանասէր նա՝ մանաւանդ ազ-
գագրագէտ, ստոր խնկելի յիշատակին
վրայ կրնանք հիսել համակրանքի դասի:
Նեպոսի մը, ու գործընթացով գնի
զայն Սրտին վրայ, որ անկեղծ ու Հայրի
կի խանդով բարախն է Հայաստանի ա-
ւերակներուն, եկեղեցիներուն, և զուակ-
ներուն համար: «Թորոս Աղբար», «Գրոց
Բրոց», «Հնոց Նորոց», «Մանանայ»,
«Շուշան Շուշաշանայ», «Համով Հոցով»
կը կազմեն իր համակրանքի յուշարձանը
գեղեցիկ, որուն վրայ պիտի սաւառնի իր
«Տարունդ Արծիւ»-ը, և Հայրիկի «Վաւ
պուշական Արծիւ»-ը և Պոլսոյ «Մեղուն»
փեթակ մը պիտի ունենայ հոն աչն յու-
շարձանին մէկ կողմը:

Զրկուած էր Սրբանձառանց գրական
պաշարէ. սակայն Հայաստանի դռները ի-
րեն բաց ըլլալով, կրցաւ շատ օգտակար
ըլլալ մեր ազգագրական ուսումին: Այդ
ճիւղին մէջ ոչ գեղեցիկագէտ, այլ հնախոյզ
գրիչ մը կը փնտռենք: Իր «Գրոց ու Բը-
րոց» յառաջարանին մէջ կը զրէ: «Ես
իրրեւ մեղու ապրած ու աշխատած եմ,
զիս փեթակի մէջ կը պահէին և զրաւն
զուռը կը ձեւէին: Իմ օրերուն մեծ մասը
սը անուստտու և փականքի տակ անցու-
ցեր եմ: Եւրոպայի ըստ գտեր եմ զուռը,
մուսլիմացի եմ ծաղիկներու վաղել, մասիկ
մասիկ անոնցմէ առնուլ, թուփէ թուփ
թուփելով, և հաւաքածներէս շատը
քամիին և սկիծակներուն զէմ տարածե-
լով, կորսնցուցեր եմ: անա ինչ որ
մնացած էր բերանս, կը ձօնեմ ազգիս
բանասիրաց»: Ուրեմն երբ գոհերը բաց
գտեր է, այն ատեն քաղեր ու պաշարեր
է հոյ հողին պարծանք պատմութիւննե-
րը, առատակները, աւանդութիւնները:
Կը զրէ իր «Մանանայ» յառաջարանին
մէջ: «Մանանայս կը մատուցանեմ հոյ
բանասիրաց ոչ իրրեւ Սինայ Մնապատին
երկնատեղաց նուիրական հոյ, այլ իրրեւ
Հայաստանի գաղափր, որ երկրի ծաղիկաց
հիւթերէն օգին մէջ կը գոյնանայ, ցոյցով
այգոյն կը շաղախի, արեւուն ջերմիկ ճա-
ռագայթներէն կը զանդի, կը հասունանայ,
և շաքարախմորի և մեղրի համով իրրեւ
զինդ յակնիթ կամ հառ հառ մարդարիս
կ'իջնայ մայրաներուն, տերեւոց, զաղի
փռոց, և մատուտակի ոստոց վրայ ի գոյն
արծաթափայլ, և ի ձեւ նոսն հատի,
զոր ժողովին մանկալիք և հարսունք բը-
լիթ բլիթ յորինելով պաշար կազմեն ի
քաղցր ճաշակ անձանց, և հիւրոց ի մե-
ծարանս:—Ստուգ է թէ բաղմազան են
տեսակք պարունակութեան գրքոյս, և

“ԳԱՏԻՆԵՔ, Ի ՓԵՐՓՈՆԵ [13]

ՕՔԹԱՎ ՄԻՐՊՈ

ՍԵՆԵԿԱՊԱՆՈՒՅԻ ՍԵ ՕՐԱԳԻՐԸ

Պ.

Այս ատու, կերակի, եկեղեցի զայն
պատարագ լսելու:
Որդէն ըսի՝ թէ առանց ջերմեանդ
ըլլալու՝ կրօնասէր եմ... Մարդիկ ի՞նչ որ
ալ ըսեն և ի՞նչ որ ալ ընեն, կրօնքը միշտ
կայ ու պիտի մնայ: Թերեւ հարուստները
կրնան առանց կրօնքի ըլլալ, բայց մեզի
պէս մարդերու համար կրօնքը անհրաժեշտ
պէտք մըն է... Գիտեմ թէ կան տեսակ մը

մարդեր որոնք տարօրինակ կերպով կ'ըմ-
բռնեն կրօնքը, և թէ՛ շատ կրօնաւորներ
և կրօնաւորներէնք չեն յարգեր զայն
... Ի՞նչ փոյթ: Երբ մենք զոքազոք ենք,
մեր վիշտերը քննարկու համար միայն
երկու բան ունենք... մէջ մը կրօնքը...
և մէջ մըն ալ սէրը... Այո՛, սէրն ալ
ուրիշ տեսակ միջոցաւ կ'ընեն մըն է...
Ստոր համար է որ ամենէն անհաւատ ու
անկրօն տուներուն մէջ անգամ՝ բնու-
պատարագէ կ'ալ չի մնար: Եւս որ պա-
տարագը տուէնէ դուրս ելլալու, տուէնին
ամէնտեղայն ծանրորթներէն քիչ մը չունչ
առնելու և վիշտերը մոռնալու առիթ մըն
է... Ստոր չնորհիւ է մանաւանդ որ ընկե-
րունիներու կը հանդիպիս, նոր բաներ կը
լսես, ծանօթութիւններ հաստատուելու ա-
ռիթ կ'ունենաս... Ահ, եթէ Աստու-
սիօնիդներուն մատուռէն կ'ալ միջոցիս

մտիկ ընել ուզէի այն ձեռուկ պարունե-
րուն որոնք տարօրինակ սաղմոսներ կը
փափայլեն ակնաշիւ, թերեւ այսօր հոս
չէի գտնուեր...

Այսօր օդը շաղկեցաւ: Ուղար արեւ
մը կայ, այն մշուշոտ արեւներէն որոնք
այնքան անօրինակ կ'ընծայեն ոտքով պը-
տոյտը և կը լեկնեն իրենց տարածութիւնները
... Ձեռն գիտեր թէ ինչպէս համար՝ այս
կապուտ և ոսկեղոյն առաւօտեան ազդե-
ցութեան ներքեւ՝ զուարթութիւն մը կը դ-
գամ սրտիս մէջ...

Գտնուած լուռ մէկուկէս քլովմէթը
հոռու կը գտնուի եկեղեցիէն: Հոն տանող
ճամբին շատ սիրուն է... փոքրիկ նոր-
բուրի մը որ ոլոր մոլոր կ'երկարի ցան-
կապատերու մէջտեղերէն... Գարնան
մէջ տեսակ տեսակ ծաղիկներով, վայրի
կեանքներով և անուշահոտ սրտիւ-

սին ներքեւ կը վարէր իր աշխատու-
ները... Արքայական տան խլանները
հրամատարութիւնը ջնջուեցաւ և մեծ
հապարակով կարգ մը բարենորոգում
հաստատուեցան՝ բանակը վերակառ-
ու և ազգային սրահադասնակեան ապար-
ըս համար 300,000 հոգինոց զինուոր
կան ուժ մը:

Երկրիս Ա. թագաւորին անձնա-
զիրքը վաշտ'եան մը մը մեծապէս վա-
ռած լուսեցաւ և այնպէս կարծու-
թէ ժողովուրդը պիտի լքանէր այս
հասկումը որ միշտ անկեղծօրէն ծառ-
էր հիլլեանականութեան դատին: Կա-
թիկներ փրկուեցաւ՝ չնորհիւ հաւաքին
զակալ Թիփալտոսի մէկ յիմարական
ժուռին որով ճամբարի ընթացողու-
կազմակերպիչ: Իսկոյն քանի մը ազ-
րու հետ փորձեց զրաւել հաւաքին գ-
րանը: Կառավարման մեծ մասը և բ-
կը անմիջապէս ապստամբներուն
քաղցին և լինանութիւն հարուստներ
խանակուեցան երկուստեք: Բանի
ժամաւան մէջ կառավարութիւնը կա-
թիկան տէր եղաւ և ապստամբները
բռնուելով՝ ամէն վտանգ անհետա-
Այս ցաւալի արկածին առաջին աղ-
քը սա եղաւ որ հանրային կարծիքը
բռնեց թէ ս'ընդ վտանգաւոր էր
ուրախան և վարչական տարրերուն
զակի միջամտութիւնը՝ սկստական
ձերուն մէջ: Սակայն, Գեղեցիկներ
սուն մէջ, Լորաթիթիսի միջոցակէ
հաստատեց թէ Զինուորական զաչ-
ցութեան միջամտութիւնը ամենէ վա-
գաւորն էր և Պ. Թէօթօքիսի լու-
ընթացքին չնորհիւ էր Զինայն որ
հրապարակ արժանապատուութիւնը
կուեցաւ: Հանդարտութիւնը տակա-
տակաւ վերահաստատուեցաւ: Միայն
մէջ ու կարելի եղաւ աւելի պարզա-
գնահատել իրերը: Այժմ տագնապը
ցած է և կը յուսացուի որ զինուորա-
կ և վարչական կազմակերպութիւնն
որ և է յուրջ թիւրթմացութիւն չի
մնայ վահագնիս և ազգին միջև:

ԱՆԻՐԱԻ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ

Տարունիկ Ամերիկայի «Նոյն»-ի
շարքաւորները գտնուած և հետեւեալ
մալը գոր կ'արտաստեն իր շանեկան
րունակութեան պատճառով:

Պատ. շարքաւորներ իր նախորդ
ւերէն մէկուն մէջ հետեւեալը կը
զացնէք:

«Կիլիկիոյ կառավարին ժամանակ Թա-
սուսի մէջ խաղաներու վրայ զէնք պը-
պած ըլլալու, ամբաստանութեանը Մի-
թարեան անուն տառամարդոյ մը և թի-
կոր անուն գերձակ մը Լեւոնիս տը-
րերգարգիւթեան գաղափարաւորուած են:

Այս այն տառամարդոյ Միթարեան
է որու մասին տիբաճաշակի «Իլիստ»
չանդալեց տողերով ծանոց թուրք
խաղին թէ յիշալը բուն զէնքին ուր-
օրը վերալուսին տակ արկղիկ մը առ-
կայանայ կը փութայ եղեր երբ թուրք
ըր կառավարի կ'ընծայ անուրէն, առ-
է բանալ ուղած են, որուն ինք չէ
ւանած և խուժանին կ'ընդունի պնդում
րէն նեղը մնալով քաջած ու գարկան
զինք չըջապատող թուրքերէն մէկ քան
և ինք կերպով մը Մերսին փախած է:

չերով պիտի ծածկուի... Ես սրտիւն-
շատ կը սիրեմ... անոնք ինձի կը մի-
ջեն շատ բաներ, երբ տակաւին պը-
պալէի էի... Այս սիրուն նորուզէն գ-
գիւղին մէջ ուրիշ աչքի շարքիկի
մը չիկայ: Գիւղը կը տարածուի իր
լայն հովիտի մը մէջ, որուն ծայրը՝
ունեն կը բարձրանան լեռները՝ փոք-
անտառով մը և որուն մէջէն կը
գետակ մը... այս բոլորը ծածկուած
թափանցիկ և ոսկեղոյն մշուշ քոյով
որ ինձի շատ հաճելի ազոյ գաղափար
մը կը պարզէ:

Չարժանայի է որ պրըմիսնան
ու բնութեան վրայ ունեցած սէրս
կը պահեմ... Արեւիս մէջ խառնու-
անիկա: Ուրիշ ոչ մէկ երկրի բնական
սարանները այնպիսի գեղեցիկ կերպ
ինձի, ուրիշ ոչ մէկ բնութիւն լաւա-

անա այդ կերպով իր թէ ան սկզբնապատճառ եղած է Տարածի ջարդին:

Մենք «Ինքնապաշտպան»-ի այդ գրությունը յօդուածն ալ կարգադրած ու անցած էինք միւս շատ մը գիտնականներ ստեղծուած հետ մեկտեղ, հասկնալով թէ Տարածի մէջ տեղի ունեցած հակամարտութիւնն աւարտեցնելու նկատմամբ ալ աղէկ գէշ բարեբանք մը պէտք էին ունենալ ի ձեռին, սակայն մեր մտքէն իսկ չէինք անցնել թէ Առանցիկ իրաւ անապատ Պատերազմական Ատեանը այս առաջադրական հիման վրայ 15 տարի թիադարձուածին պիտի դատաւարութեամբ բացարձակապէս անմեղ յիշեալ երկու հայերը:

Անա ճշմարտութիւնը, Աւետիս Միլիթարեան ճարտար պատմաբանը միանգամայն բարեւերաբարձրաբար մը արժանի համարելը կը վայելէր հոս, ինքը Բողոքական հասարակութեան մաքրակեցեալ երիտասարդներէ մէկը ըլլալով:

Յիշեալը գէպքէն որ մը առաջ ջարդի մը հաւանականութենէն վախցած կը մըտալէր Մերսին փախել իր ընտանիքով, և իր այս գիտաւարութիւնը մեծ յազմուածքով զինապէս իր դրացներուն: Յաջորդ օրն էր ինք ալ շատերու պէս կայաւան գացած էր իրենեմբով, հոն 5 Հայեր ինկած էին խուժանին գնդակներուն և սուրերուն տակ, երկուքը կայաւանին չէնքին մէջ, իր աչիկերը, երիտասարդ Եղիան, ծանրապէս վիրաւորուած էր, զլիւն գտաւ մարմնին վրայ երեք տարբեր տեղերէ, մեք ստիպուած իրէն էր: Ճիշդ այդ պահուն առաջադրութիւնը Միլիթարեան Սը: Գիրքը բացած պաշտօնական չէտերով աղաչաբարութեան կը հրաւիրէր: Հարուստի վախճան մէջ եղող 50ի մօտ Հայերը որոնց հետ ինքն ալ հրաւիրուած մը աղաւտուած էր անվերջ մահէն: Կատարուածին անմիջապէս մեկնելով: Մենք տեղեւոյ ջարդին դժուար տկանաւաններու այս ամէնը կըրնէք ի գիտութիւն աշխարհի սակ ճշմարտութեան ի յայտ բերուելուն, և ալ տեղի արդարութեան անունին տակ կատարուած անիրաւութիւնը քաղաքական նպատակաւ: Ինչ այդանպէս յերկարանք, Աւետարան և հրազէն, ուրիշ մը: Ինչ անվերջ զըրպարութիւն և անարդար գաւառական...:

Չկրցելէք անտարբեր և լուռ մնալ այս պարագային, երբ տեսնէք թէ ինչպիսի մեղի ամենաւ ծանօթ, բոլորովին անմեղներու գաղտնաբարութեան չափը կը դառնար, ու՛ր ուրեմն գաղտնաբար պիտի կանգնէի այս օրինակ անմեղներուն: Պատկանեալ իշխանութեան բարեհաճ ուղարկութիւնը կը հրաւիրէր այս կէտին ի սէր արդարութեան: (*)

Գալով գաղտնաբարութեան միւս ընկերացիներէն Յակոբին որ Գաղտնական կը յորջորդէր ան տեղի տարաբար զըտնուեցաւ քան Միլիթարեանը, որուն իրաւ մօտիկը, կայարանին չէնքին մէջ գիտաւարտ ինկած հրազէնի գնդակներուն անխնայ: Ասորին ինչու յիշեալ արդարապատ տեսնել չէ թողուցած որ զժողով մարտիրոսը կըլնայ իր քանը հանգիստ քանայ, և գաղտնաբարութեան:

(*) Ուրախ ենք ըսելու թէ յիշեալ անձը, Տօք. Աւետիս Միլիթարեան, հիմա քանի մը ամիսէ ի վեր Նիւ-Եորք կը գտնուի և առաջադրութեան վրայ կը զբաղուի: (Ծ. Խ. Կոչմանկի)

թեան վճիռ արձակած է անոր համար ալ:

Կրնայ հասկնալ թէ արտասահման տարածաշրջան չափ մը Հայերը ինչու կը գաղտնաբարութեն, սակայն կը վստահանաւորուի թէ անպակաս խրկող հոս հատկանշին ալ մի գուցէ օր մը վերադառնան ու երկիրը տակն ու վրայ ընեն:

ՄԱՐԴԱՊԱՆՈՒՄ

«ԲԵՆԵՔ» ԵՐԱՄԸ. ԸՆԴԵՐՈՒԹԻՒՆ
Ծննդեան օրը Իգմիրի հայոց համար անտիկալ մը եղաւ «Բնար» երաժշտական ընկերութեան ֆանֆարիները թիւեր Ս. Ստեփաննոսի պարազին մէջ երկրեցական արարողութիւնէն յետոյ ընկերութեան անդամներն շատ սիրուն համագործակցութեամբ սկսան զարնել զանազան կադրեր ու մարշեր: Երաժշտութիւնը կը զանաւոր անոնց յանգումները մանաւանդ որ հազիւ երեք ամիս ի վեր է որ սկսած են այդ խումբը մը երաժշտարդներէ կանա: Կանա որ զանաւոր անոնց ծանօթ երաժշտական մը կը լսուի:

ԺԱՄԱՐԱՆԻՄ ԵՒ ՄԵՆԵՐՈՒՄ

Անցեալ օր քաղաքի հասարակական Տիար Զարեհ Պարթեան, քաղաքի մեկնեցաւ Տիար Ստեփան Առաքելեան որ 5-10 օրէ ի վեր քաղաքի կը գտնուէր: Մեկնեցան նաեւ քաղաքի Տէր և Տիկին Զարեհեան, ինչպէս նաեւ հայ դերասաններու ընկերակցութեան անդամներն գէպի Պոլիս:

ԱԶԳ. ՀԻՒՄԱՆԻՏԱՐԻՆ

Ուրիշ առիթներով այս սինալներուն մէջ յիշած ենք որ անձ տկանութեան հետ զօրձ չունինք և միշտ բայ է մեր թերթը թեր ու գէ՛մ վիճարանութեան հետ և կանոնաւոր ու փոփոխ չի հերքումներու այս կամ այն խնդրին առթիւ:

Վերին տողերը կը գրենք սա պատճառաւ որ հիւանդանոցի Պատ. Հոգաբարձութիւնը իր վարած հաստատութեան նրկատմամբ եղած քննադատութեան մը առթիւ սատակ վառացած լեզուազարութիւնը մը բռնուած է և ժողովական ուրիշ իրողութիւններու վրայ յենելով հերքելու թերթին մէջ գրուածները, սողին ու անպիմ ընկած գէ՛մ կը խօսի «Դո՛ւ չինք»-ի, Հոգաբարձութեան այս ընկալը իր երեք չի կրնար արդարանալ ու է կը պիտի, ուստի կը հրաւիրենք զինք հերքելու, եթէ կրնայ, «Դո՛ւ չինք»-ի մէջ գրուածը, քանի որ հիւանդանոցի ներքին մասին շատ աննպատակ տեղեկութիւններ կը հասնին ժամանակէ մը ի վեր խմբագրութեան:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՆՑՈՒՂԱՐԶ

Հ. Գ. Նիքոթիան վաճառատան պաշտօնները նուիրահաւաքութիւն մը կա տարելով իրենց մէջ, 10 մէկտի գումար մը գործադրուած և յանձնուած են կրկնական Որդանամ Միլիթարեան զանապետ Տիար Միլիթարեան Արեւաւորանի, իրը նպատակ վերջը բաժին մը կրկնական օրերուն: Շատ գնահատելի և գովելի է նուիրատու պաշտօնէն այս օրդարական ընկալը որուն յաւատի և մանաւանդ վաճառքի է որ հետեւին քաղաքի միւս հայ վաճառատանց հայ պաշտօնականները, այսպէս

... Յայտնի կերակ զոր բոլորն ալ այս գիւղին ընկնելուն են և բնաւ չեն ծառայած Բարեկեան տուններու մէջ... Կատկածու և միւնտին տուն համակիր հետաքրքրութեամբ մը կը գիտնէր զիս... Բնութեան ջուրը վաղցնելով՝ մէկի մէկի կը քննեն զլիւսակ, չքաղցնելով, վերջը միմեքս և կանանչ մեքաքս պատեանի մէջ անցուած հովանոց... Պերճ տիկինը արդարապէս և մանաւանդ հոգնուած քիս պիտի և թուրուտն եղանակը հիւսցուած կապէ իրենց: Արեւելով զիրար կը մշտեն, խաչը խաչը կը բանան աչքերին ու բերանին՝ իրարու ցոյց տալու համար պերճ ու վաղցնող արդարապէս: Ու ես կը բախմ թիւթեալաբ, թրթուր, սրածալը կիսաթիւթեալով, և համարձակ չարժուածով մը վեր վերցնելով չքաղցնուած որ տակի միւրօններուն քաղցնելով

մատամբ աջակցելով Որդանամ Միլիթարեան օրդանուէր ջանքերուն:

Հոգաբարձ-Որդանամ Ընկերութեան հետեւեալ նուիրատուութիւնները եղած են ի յիշատակ հանգուցեալ Տիկին Սոփիա Արեւաւորանի:—

Տէր և Տիկին Միլիթարեան Արեւաւորան 198. « « « Մարգար » » 198, Այլի « Եկեալար Սիւրիսարեան 198, Տէր և Տիկին Վահէ « 198, « « « Ն. Գաղաթեան 91 Տէր և Տիկին Սարգիս Արեւելեան 132 Օր. Տիրուհի Գաղաթեան 66: Ս. Սիմոնեան ընտանիք 132 զրուշ, փոխան հոգեհանգստի հանգուցեալ Հայկ Ս. Սիմոնեանի անուան տունն առթիւ:

Ս. Ծննդեան տունն առթիւ. Զորեք-չարթի օր մեծ հանգիստութեամբ տեղի ունեցան երկրեցական արարողութիւնները Գիր. Տեղապահ Հայրէք Եր. պատարագիչը: Երկրեցիկ լեցուէ էր հաւատացեալներու խումբը երկուստ քաղմութեամբ մը:

Երկրեցական արարողութիւնէն յետոյ Առաջնորդարան առաջնորդուած է զգետաւորաւ Տեղապահ Հայրէք և ապա հոն ընդունուած է Իգմիրի ծանօթ անձերու չընտրուողութիւնները: Այցելած են պաշտօնական մարմիններ, Գաղաթ. և Գաղաթ. Ժողովը անդամներն շատեր, ինչպէս նաեւ Տեսուչ. Որդուրդներն, ուսուցչական մարմինը:

Տեղապահ Հօր այցելած են նաեւ Յուսէպ Հիւսէպուր, Յանայ Առաջն. փոխնորդը, և Միլիթարեան Հայրերն եւն. եւն.:

— Ի լոյս կը տեղեկանանք թէ Քաղ. Ժողովը օրդանամ Ուսուցչ. Որդուրդը կը պատրաստէ իր ելեմտիք մանրամասն հաշիւը, և այնպէս կը կարծուի թէ պիտի ճէլ մէջ ներկայ տարուան բայց պաշտօնապէս ներկայացուած 430 տիկին տեղի պիտի ըլլալ:

— Երանային կը տեղեկանանք որ աւելի յետոյ Ուսուցչ. Որդուրդն իր նիստերը պիտի կատարէ Առաջնորդարանի մէջ:

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՏԵՂԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ
Տեղական տունը ծանօթներու ներկայ անձու և լատնալիսթ վիճակը, ուղղակի հաղորդակցութիւններու պակասութեամբ զանազան կեդրոնական վարչերու հետ, փոխադրութիւններու համար յառաջ եկած վնասը և ժամանակի կորուստը և մանաւանդ քաղաքին առողջապահական աննախաձեռն վիճակը, հարկ տեսած է կարգ մը պոլիտաներու բացումը: Իրաց կոյուղիական զարման մը տանկու և զոհացում տալու համար ժողովուրդին պահանջներուն:

Այս նկատմամբ կուտակալ Մահմուտ Մուսթաֆա պէ, նահանգային լեղհ. Ժողովին ներկայացուցած էր կարեւորութիւնը մասնաւոր յանձնաժողով մը կազմելու քննելու համար պէտք եկած միջոցները: Յանձնաժողովը կուտակալին նախագահութեան տակ գումարաւոր՝ քննելի պոլիտաներու բացումն ծրագրելին յարակից ուսումնասիրութիւնները և յատկապէս ներքին պատրաստուած ճարտարապետ Բօլիթար Ս. Վիլիսթիլի կողմէ, և ընդունելի զանաւոր իր ամեն նպատակադարձութիւնը:

մատաքի չըլնէն մը կը հանէ... Ինչը Երան... Շատ գոհ կը մնամ՝ երբ վրաս հիւանան:

Բախտ անցած ատենին կը լսեմ որ փախալով իրարու կըսեն.

— Բախտէի նոր սենեկապանութիւն է... Իրենցմէ մէկը, կարճ, գէր, կարմրազն, ծանրաչուն է որ կարծես զժուրու կը աման անաղին փոր մը՝ իրարմէ հետեւ իր երկու սրունքներուն վրայ, ինծի կը մօտանայ անշարժ ժպիտով մը և բերնին չաղիները վաղցնելով՝ կը հարչի:

— Կարծես Բախտէի նոր սենեկապանութիւն է... Անտանիկ Սէլեմին է... Զորս օր առաջ եկաք Բարիկէն... Չէ:

Արդէն ամէն բան գիտէ... Ինծի չափ ամէն բան տեղեկութիւն ունի: Իր գէր և չարժուէն տիկին մը նմանող մարմնին

Յանձնաժողովին տեղեկագրին վրա նահանգալ լեղհ. Ժողովը կը ընդունէր նոյն ծրագիրը և կը զրկէր զայն քաղաքապետական ժողովին: Միւնտին ժամանակ նահանգային ժողովը քննելով այս ծրագիրները կէտ առ կէտ իր 9/22 Դեկտմ. 1909 թիւին մէջ զանի կը վաւերացնէր ամբողջապէս:

Տեղական կառավարութիւնը այս ծրագրին կցելով նաեւ յատկապէս մը բացուելիք պոլիտաներուն՝ զրկած է զանոնք զանազան զրամատուներու, հաստատութիւններու թէ Իգմիրի և թէ մայրաքաղաքի, ինչպէս նաեւ անհատներու և անոնց որոնք փախալով են ուսումնասիրել այս ծրագիրը:

Այն անձերը որոնք կը փախալին այս պոլիտաներու շինութեան գործին մասնակցել, պարտաւոր են իրենց պայմանները ներկայացնել՝ դոյուած պահարաններով՝ նահանգային ժողովին մինչեւ 15 Մարտ: Առաջարկներուն պէտք է կցուած ըլլայ զրամական երաշխաւորութիւն մը ծանօթ հաստատութեան մը կողմէ:

Ծրագիրը կը պարունակէ 3 պոլիտայ. ՊՈՂՈՏԱՅ ԹԻՒ 1.—1070 մէթր երկայն. և 22.50 մէթր լայնութիւն, որ պիտի սկսի Պոլսոյ քաղաքին վրայ և հասնի մինչեւ Պատմահանէի կայարանը:

ՊՈՂՈՏԱՅ ԹԻՒ 2.—1208 մ. երկ. և 15 մ. լայն. որ պիտի սկսի Պատմահանէն և պիտի հասնի մինչեւ քաղաքին վրայ ի Պէլլալիսթ:

ՊՈՂՈՏԱՅ ԹԻՒ 3.—1140 մ. երկայն. և 18.75 մ. լայն. որ պիտի սկսի առաջին պոլիտայէն Զաքմար Ժողովին քովէն և պիտի հասնի մինչեւ Բօնոք, բանտերու մօտ:

Սեղանականորդութիւնը ամբողջ չէնքերու մակերեսովն է 145,408 քառակուսի մէթր հետեւեալ կերպով:

Պոլսոյ Թիւ 1	45,233	Մ.
» 2	52514	»
» 3	57660	»

Երեք պոլիտաներու վրայ վերաշինութիւն չէնքերու մակերեսովն է 88886 քառ. մէթր:

Սեղանականորդութեան վերաշինութեան, սալադատման, թրամպէլի եւն. եւն. համար ծախս նշանակուած է չորք 1,498,400 ոսկի:

Մնացորդ հողին վրայ ծրագրած է չինել:

1300 խանութ, 800 տուն, 200 զրասենեակ, 600 արարթիւն, 15 սրճարան և պար, 3 պաղար, 15 պանդոկ, 40 աղաւթներու միւլերանոց և 1 քաղիք, տալով տարեկան եկամուտ մը առնուազն 121145 օսմ. ոսկի:

Ամէն անոնք որոնք աւելի մանրամասն տեղեկութիւններ կ'ուզեն կրնան աւելի երկուշարթի, չորեքարթի և չարթի օրերը զիմե նահանգային ժողովին:

Ա.Ռ.Ջ. օր կուտակալութեան հասած հեռադիր մը կը գումար իրարմէ քանի չէնքին արեւմտով մը ալիքը: Այս լուրը պահ մը շատ գէշ տղաւորութիւն գործեց լուրներու վրայ, սակայն ստուգուեցաւ թէ արեւմտի մը հետեւեալով տեղի ունեցած է, մանրամասնութիւնները կը պակասին հրեանի սկզբնաւորութեան և այլ պարագաներուն մասին:

«ԴԱՇԻՆԷ» կը ծախուի ձրանկաց Թաղ Պօն Մարշիլի վրայ ԳՈՒԹԻ ծխութեան մօտ: Բարախանց վրայ Բըլմիրի բաւած՝ ՎԱՍԻԼ, ծխալիւսարան մօտ: Հայոց Թաղ Առաջնորդարանի վրայ ՌՕԲԱՃԻՆ, գրատունը:

վրայ ամենէն աւելի զիս գումարձանող բանն է իր սե թաղիքէ լայն գլխարկը ուրուն փետուրները առուտան սիւքէն կը ծածանին:

Ան կը չարունակէ.

— Իմ անուն Ռօզ է... Օրիորդ Ռօզ... Պ. Մօմէկ քով կը ծառայեմ... ձեր տանին մօտ... Նորիկին հարկ բողոքող մը... Թերեւս արդէն տեսած էք:

— Ո՛հ, Օրիորդ:

— Կրնաք տեսնել զինքը այն ցանկապատին վրային որ երկու կաշուաները իրարմէ կը բաժնէ... Միշտ պարտէյին մէջ է և գայն մշակելով կը դրաղի: Տեսնեմ ինչ չորսքով և աղիւ մարդ մըն է...

(Երանուակի)

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԻ
ՆՈՐԱԶԵՆՈՒԹԻՒՆ
ԱՍԵՓԱՆ ԻՓԼԻՔՅԵԱՆ
ՖՐԱՆԿԱՅ ԹԱՂ

Ստացած ենք ձերան հզանակին համար
վերջին նորաձևով հան առանձինները բ-
րոնցով գլխաւորներն են՝
Բրդեղէն. Տրաւ ամազոն - Diagonale -
Satin Directoire - քաղաքիներ -
scharlung էկրի - և գունաւոր-քարաքուլ
վիւլէլա ֆանէլա և այլն :
Պոնէթըրի. ֆանէլա, քաղաք, գունաւոր
Combination, Wolsey գործատան - քաղաք
փողկապ - Jerseys, բիճամու - էշար (mo
- Պուա-մուշանդա, պատ
րաստ սարքներ և այլն :
Ճերմակեղէն. Չանաղան Horrockses
Mill et Co խաւաներ, Պլանքէթ, խաւը-
նէր, սեղանի բլիւշ ծածկոցներ - couver-
tures de voyages և այլն :
Մերսէրի. Չեռոյցներ բուրդ և կաշի
(Dent Allroff te co) ստան, գոտի, քոլո
նիա, օճառ, Welterful (Paris C. B.
Rocca) և ուրիշ զանազան հոսեղէններ -
կանանց վերջին (Peter Pan) օճիկներ ևն :
Ամեն երկուշաբթի օրեր կտորուանք կը
ծախուին :
150-185 ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

ՏԻ ԱՐ ԱՊԱՀՈՎ ԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

ՊԷՏՔ

Է

ԸԼԼԱՅ

ԱՆԺԻՏԵԼԻ

ՊԱՅՄԱՆԱԳԻՐ

ՄԸ

ՄԷԿ ԲՍՈՈՎ

ՍՈՒՐԶԱԿ ՄԸ

ՈՐ ԱՊԱՀՈՎԷ

Որ ապահովագրել պատճառով իմ նախ ասանց աւելորդ վճարումի
Մասնակցի 100 % չափար : ժամկէտ : 1 տար

Որ ապահովագրել պատճառով իմ նախ ասանց աւելորդ վճարումի

Որ ապահովագրել պատճառով իմ նախ ասանց աւելորդ վճարումի

Որ երբեք չի գաղթի արժէք ունենալէ վճարումներու դադարումով
Որ ներկայացնէ մեծ գիւրդով իրենց յարմարեղով ապահովագրելուն պէտքերուն

Որ ամեն տեսակ գիւրդով իրենց տալ,
մասնաւորապէս հաշուակցող իրենց մասին

Արդար ապահովագրող իրենց պէտք է ըլլայ ապահովագրողին ի նպաստ

Առաւ հարգոյնը

Եւ նախապէս փոխարժէքով

Այս սխար ապահովագրողին իրագործում է

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳԱՅ “ԷՔԻԹԱՊԼԸ” ԻՆ ՆՈՐ ԲՈԼԻՍՈՎԸ

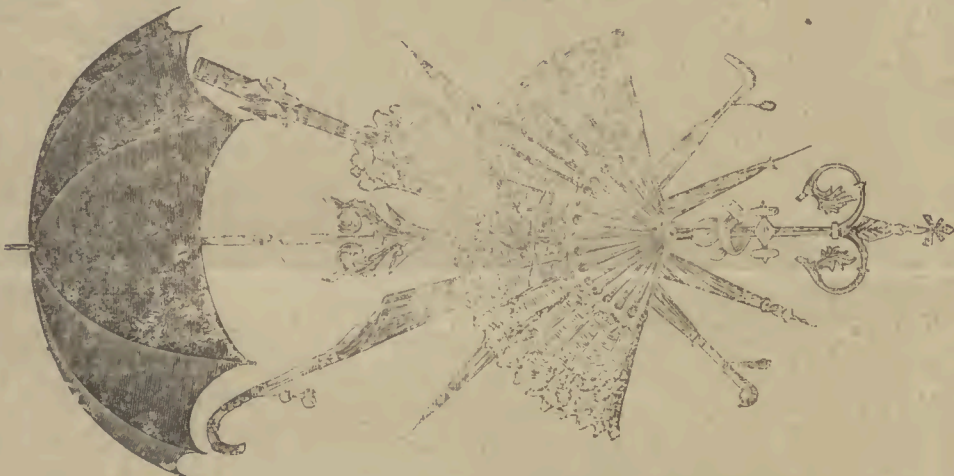
Որու երաշխաւորեալն զուարթ կ'անցնի 2 ՄԻԱՌ 500 ՄԻԼԻՆ ՎՐԱՆԻՐ
Եւ որու վճարած զուարթ ապահովագրեալներու շատ աւելի է 3 ” 500 ” ” ”

Նոր պայմանագրող իրենց օրինակը և ամեն տեսակ տեղեկութիւններ շատ ավելի քան մասին, ձրիապէս կը դիմեն ի
քուզներու եթէ գիտեն իզմիրի ընդհանուր գործակալներուն :
150-54

Լ. Ե. Լ. ՎԱՐՊԵՏԵԱՆ

Դ Ի Մ Ե Ց Է Ք “ԷՔԼԵՐ”

Եղանակին յարմար նիւթեր գնելու,
աժան, ճաշակաւոր, տկուն :
Լ. Ե. Լ. ՎԱՐՊԵՏԵԱՆ

Լատիսկներ, Մուշամպաներ, Պայուսակներ, ևն. ևն. ևն. :

150-63 Հասցէ՝ ՅԱԿՈԲ ՊՈՍԹԱՆՃԵԱՆ — ՇԻՂԵՂԻՔ — ԻԶՄԻ

ԲԱՐԱԶԵԱՆ ԵՂԲԱՐԲ
ՖՐԱՆԿԱՅ ԹԱՂ

Վաճառատան մէջ կը ծախուին ամեն
տեսակ ձարոնական և եւրոպական ապ-
րանքներ :

ՃԱՌՈՆԱԿԱՆ Յախճապակի
քէյի ԳԵՂԱՐՈՒԵՍԱԿԱՆ ապրանքներ
Մէսախեյ քաշկիւնակներ, Վզնոց
ներ, Տուփեր, Խոզանակներ ևն. :

ՄԱԶԱԽԱԹԻ ՀԱՄԱԿԱՌՈՐ ԹԵՅԸ

ԵՐԱՌՊԱՆ քնտիր ապրանքներ,
Գուլպաներ, Թաշկիւնակներ, Օճիկներ,
Փողկապներ, Շապիկներ ևն. ևն. :

Ճաշակաւոր և աժան 150-125

ՍԻԿԱՌԵԹԻ ԹՈՒՂԹ

Փնտուեղէք ամեն սեղ առողջապահ-
կան սիկառէթի թուղթը որ իր տեսակին
մէջ միակն է ծխախոտի իրրեւ անվնաս
թուղթի «Յիշատակ Հայաստանի» անունով :
Միակ կեդրոնատեղի Զ. Սիմոն-
եանի մօտ, Սէվրի խան թիւ 7.
100-41

ԿԵՐՈՆԱԿԱՆ ԴԵՂԱՐԱՆ
ՋԱՐԵՋ ՇՆՈՐՀԱՌՈՐ

Հայաց քաղ — Բէշիտէ հատուկ
Կեդրոնական գեղարանը գոյիստի պէտք
չունի անօթ է արդէն բոլոր իզմիրի
թարմ և անխորտի գեղեր, պատրաս-
տուած իրենց արագ և կարեւոր աժան
Հոն կ'յաճախեն անհաւար բժիշկներ :
150-119

ԲՕՍԻԱ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԿԵՐՈՆԱՍԵՂԻ Ս. ԲԵՐԶՊՈՒՐԿ

Դրամապլուս ամբողջու-

թեմը տրուած Յը. 10.666.660

Պահաւի գումար » 187,322,000

Ապահովագր. վճարու » 581,415,000

Ապահովագր. և գլխավճար

1908 ընդո նուած » 83,232,03

Ապահովագրող իրենց կրակի դէմ,
Փոխադրութեանց դէմ, Կեանքի հա-
մար, Անկն ճեւակ արկածներու դէմ,
Ճարտորդական ամեն վստահներու
համար ցմահ ևն. ևն. :

Տեղեկութեանց համար գիմը ընդհ.
ներկայացուցիչներուն

ՄՕՐՈՒԲԵԱՆ ԵՒ ԲԱՆՏԱԼԵՆ

150-78 Բաւարը Երեսուք 14

CHAPELLERIE DE LUXE
NICOLAS A. NEGREPONTE & CO
ՆԻԳՈԼԱ Ա. ՆԵԿՐՈՒՆԹ ԵՒ ԸՆԿ.

ՖՐԱՆԿԱՅ ԹԱՂ Թ. 116

ԻԶՄԻՐ

ՎԱՃԱՌՈՒՄ

ՄԵԾԱՐԱՆԱԿ ԵՒ ՓՈԲՐԱԲԱՆԱԿ

Դիւարներ, Դասքիներ, Դաւաղաններ,

Վզնոցներ, Թեւոցներ, Կոճակներ,

Դուլպաներ, Մերսկապեր, Խո-

ղանակներ, Թաշկիւնակներ

ևն. ևն. 100 100

ԱՆՔԻՆ ՆԻՐԱՃԱՇԱԿ ՏԻԿՆԱՆՑ

Ձեր գնո մներ ձեր. ԼՈՒՎՐԸ an «OUVRE» վաճառատանէն, Ձերանկա
Ուր գնաք, ճաշակի նշան թիւն — Տեսակներու ճիւղ թիւն և Բարիկան
նազկը ին նորաձևով թիւն. (Derniere Creation)

Եղանակի վերջին նորաձևով թիւն ինչպէս

Շիվիոթ (cheviotte). կրօս սկրթ (grosse serge). - Տրակոնալ (Diagonal gros et
Հոմոսպոն (Homespun) - Սանկլիթ (Sanglier) - Բոթ քալալ (cote cheval) - Սաթի
րէթոար (Satin Directoire) - Սաթիլն սօլէլ (Satin Soleil) - Գալլիեր ար. ս. տ. (G
mir de soie) Amazone decatic etc. — Առանձին գոյներով և անմիջիկ զինարով

«ԼՈՒՎՐԸ» Ձերանկա թաց.

150-87

ԳԱԼՓԱՔԵԱՆ ԵՒ ԿԻՐԻՒՆԼԵԱՆ

ROYAL EXCHANGE ASSURANCE
ՌՈՅԱԼ ԷՔՉԵՆՆՆ
ՀՐԴԵՆԻ ԵՒ ԿԵՆԱՅ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Հիմնադ. 1720 թ. ԼՈՆԴՈՆ

Դոյր ընկերութեան	Ա. Ո. 5,000,000
Վճարեալ Ապահովագրեալներու »	» 42,000,000

ՀՐԴԵՆԻ ձիւղ. — Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ Լոնտոնի գէղ. շաւին և
կառուածք, կարասիք, ապրանք, նպատակաւոր պայմաններով մօ
ԿԵՆԱՅԻ ձիւղ. — Ընկերութիւնը նորա շաւին պայմաններով կ'ապահով
Ամբողջ կեանքի տեսողութեան իրաւ, իման ապահովագրող թիւն Ընկերու
ապահովագրող թիւն ևն. ևն. : Առեկ մանր ամանութեանց համար գիմը

Կ. Ո. ՈՍԿԱՆԵԱՆԻ Ս. ՈՒԹՅՈՆ ԵՒ ԸՆԿ.

150-93 Բնակ. պատու իրակ Ընդհ. գործակալ

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԻ
ՔԱՄԷԼԻԱԻ
(Նախորդ Կաւարիքին)
ԵՒ
ՄԱՍՆԱՃԻՂ ՖՐԱՆԿԱՅ ԹԱՂ Թ. 33

Վաճառատան մէջ կը գտնուին ամեն ճաշակի յարմար ապրանքներ
Ձանային յաւաքիկայ եղանակին համար, ընդունած ենք մեծաքանակ
րանք, որոնք պիտի կրնան գոհացնել ամեն նորաձևակները
Դիւրեւ անհամեմատ ամուսնի թիւն, ապրանքներու արկունք թիւն ան
ցիկ ևն :
Այցեկիցէք անգամ մը ՔԱՄԷԼԻԱՅԻ Վաճառատանը համարուելու համար
150-135 ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

NATIONAL UNION SOCIETY LTD
ՈՐՈՒ ԳՈՐԾԸ ՓՈԽԱՆՑՈՒՄ ՈՒ ԵՐԱՄԵՆԻՈՒԹԻՒՄ Է
PHOENIX ASSURANCE COMPANY LTD Է
ՀԱՍՏԱՏՈՒՄ ԼՕՆՏՈՆԻ ՄԷՋ 1782 ԻՆ

ՀՐԴԵՆԻ ձիւղ. ԴՐԱՄԱԳՐՈՒՆ ԵՒ ՊԱՆԵՍ	Ա. Ո. 4,500,000
ՏԱՐԵԿԱՆ ԲՈՅՄԱՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԸ	» » 1,500,000
ՄԻՆԶԵԻ ԱՅՈՐ ՎՃԱՐՈՒՄ ՎՆԱՆԵՐՈՒ ՓՈԽԱՐԷՆԸ	» » 45,000,000
ԱՌԵԼԻ ՔԱՆ	

Այս հանրածանօթ ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ ամեն տեսակ շէնքեր. ապ
կարասիք, Եյլն նպատակաւոր պայմաններով :
150-135

ԻԶՄԻՐ ԼԻԱԶՈՐ ՆԵՐԿԱՑՈՒՑԻՑԻՑԵՐԸ
Լ. Ե. Լ. ՎԱՐՊԵՏԵԱՆ
Սյի Եօրիկ Կոստանդ Սիւրբանեան ֆէրիանէ Թիւ 9